

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/953,Do-przesladowania-nie-dalismy-powodu-sesja-naukowa-w-rocznice-tz-w-procesu-kurii-.html>
04.04.2026, 05:56

"Do prześladowania nie daliśmy powodu..." - sesja naukowa w rocznicę tzw. procesu kurii krakowskiej w styczniu 1953 r. - Kraków, 3 lutego 2003 r.

08.02.2003

W 50 rocznicę tzw. procesu Kurii krakowskiej, Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Krakowie zorganizowało wraz z Papieską Akademią Teologiczną sesję naukową „Do prześladowania nie daliśmy powodu...”. Jej otwarciem, w obecności ks. kard. Franciszka Macharskiego, dokonali prof. Leon Kieres, prezes IPN oraz ks. bp Tadeusz Pieronek, rektor PAT. Gościem sesji była również Stefania Rospond-Szacoń, jedyna żyjącą spośród oskarżonych.

Proces, na którym skazano na śmierć (wyroku nie wykonano) ks. Józefa Leliwę, Michała Kowalika i Edwarda Chachlicę, na dożywocie ks. Franciszka Szymonka oraz na długoletnie więzienie ks. Wita Brzyckiego, ks. Jana Pochopienia i Stefanię Rospond był kolejnym krokiem komunistów w rozprawie z Kościołem katolickim. Poprzedziło go, wygnanie z diecezji katowickiej w listopadzie 1952 r., biskupów śląskich. Natomiast kilka miesięcy później, we wrześniu 1953 r. nastąpiło skazanie kieleckiego biskupa ks. Czesława Kaczmarka i uwięzienie Prymasa Polski, ks. kard. Stefana Wyszyńskiego, co stanowiło apogeum wojny z polskim Kościołem.

Właśnie sytuacja Kościoła na początku lat 50. była tematem pierwszej części sesji, podczas której wystąpili naukowcy z Papieskiej Akademii Teologicznej. Ks. prof. dr hab. Jan Związek mówił o sytuacji „Między Porozumieniem, a »Non possumus«”. Wystąpienie rektora PAT, ks. bpa Tadeusza Pieronka było poświęcone dokumentowi „Non possumus”. Z kolei ks. prof. dr hab. Janusz Wycisło zapoznał zebranych ze „Zmaganiem biskupów katowickich z ubezwłasnowolnieniem społeczeństwa na Śląsku (marzec 1945-listopad 1952)”, a ks. prof. dr hab. Andrzej Pankowicz przedstawił „Diecezję krakowską w czasach abp. Eugeniusza Baziaka”.

Drugą część sesji poświęcono już samemu procesowi (21-27 stycznia 1953 r.). Przygotowali ją historycy młodego pokolenia z krakowskiego Biura Edukacji Publicznej IPN (Marek Lasota, Wojciech, Frazik, Filip Musiał, Jarosław Szarek, Dorota Koczwańska-Kalita), na czele z prof. dr. hab. Ryszardem Terleckim. Ich wystąpienia powstały na podstawie, po raz pierwszy ujawnionych, dokumentów komunistycznych służb bezpieczeństwa, które przez minione półwiecze były ukrywane przed opinią publiczną. Pozwoliło to, na zaprezentowanie procesu w nowym świetle i ukazanie ogromu bezprawia i krzywd wyrządzonych przez Urząd Bezpieczeństwa. Tzw. proces Kurii krakowskiej stanowi bowiem wstrząsające świadectwo pierwszego dziesięciolecia komunistycznych rządów. Doskonale ilustruje wykorzystane przy budowie fundamentów peerelowskiego systemu metody aparatu bezpieczeństwa, sądownictwa i wspierającej ich propagandy.

Tematy referatów pracowników OBEP IPN w Krakowie ogłoszone 3 lutego 2003 r. podczas sesji „Do prześladowania nie daliśmy powodu...”

- Prof. dr. hab. Ryszard Terlecki - „Sprawa aresztowania ks. abpa Eugeniusza Baziaka”

- Marek Lasota - „Rewizje w Kurii krakowskiej”

- Wojciech Frazik - „Akcja łączności z Krajem emigracyjnej rady Politycznej”

- Filip Musiał - „Przebieg procesu Kurii krakowskiej”

- Jarosław Szarek - „Propaganda komunistyczna w czasie procesu Kurii krakowskiej”

- Dorota Koczwańska-Kalita - „Środowiska artystyczne a proces Kurii krakowskiej”

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

